INSTORTINGSGEVAAR | Gemeenten met historische binnenstad hikken

'Aan zo'n kade ziet niemand iets...

...totdat het fout gaat'

Evenementen die moeten worden afgelast, vrachtwagens die niet meer over de grachten mogen rijden, bomen die weg moeten. De honderden kilometers historische grachten die ons land telt, zijn op tal van plekken slecht. Zo slecht dat gemeenten maatregelen moeten treffen: instorting dreigt.

SCHIEDAM | Het moest het hoogtepunt van de jaarlijkse Brandersfeesten in Schiedam worden: de gondelvaart. Jaarlijks goed voor zo'n 250.000 bezoekers, een van de mooiste momenten van de zomer. Maar niet dit jaar: de gondelvaart kon niet doorgaan. De reden: de kades in het hart van de stad waren er zó slecht aan toe, dat de veiligheid van het publiek scrieus in het geding was.

De wethouder had er 'bulkpijn' van, zei hij, maar er was geen andere keus. De gemeente, die toch al met veel achterstallig onderhoud kampt, zag geen oplossing voor de slechte toestand van de Lange Haven in het centrum. Een auto zakte zomaar door de bestrating, elders bezweek een kademuur. De problemen zijn er een halfjaar later nog steeds: parkeren is niet altijd meer toegestaan en vrachtverkeer mag niet overal rijden. „We verbeteren die slechte kades," verklaart een woordvoerder. „Maar bij een aantal kades kijken we eerst naar deelreparaties, zodat we groot onderhoud kunnen uitstellen."

Houten funderingen

Schiedam staat niet alleen, blijkt uit onderzoek van het AD naar de inspectieresultaten van dertien gemeenten. Zeker 117 kademuren vertonen slechte plekken, op nog eens 271 locaties is de kwaliteit matig. De houten funderingen rotten weg en zwaar verkeer drukt op de wanden.

Hoewel steeds meer gemeenten inspecties laten uitvoeren, schiet het beheer van de historische kademuren tekort. Dat stellen professor Jarit de Gijt van de TU Delft en ingenieur Fred Jonker. „Gemeenten inspecteren wel, maar niet zoals het hoort," aldus De Gijt. „Je kunt niet simpelweg langs de kades lopen, niets zien en denken dat er niets aan de hand is. Gemeenten zouden standaard de muren moeten monitoren." Met bootjes op de muren kunnen de bewegingen worden bijgehouden. De Gijt: „Dat kost niets en levert een schat aan informatie op over de staat van de muren."

> **'Gemeenten inspecteren wel, maar niet zoals het hoort'**

Nu beginnen de meeste gemeenten pas met monitoren als blijkt dat de historische wand slecht is. Een muur vernieuwen loopt namelijk flink in de papieren en gaat niet van de ene op de andere dag. Soms duurt het jaren voordat de hele juridische procedure is doorlopen en de gracht kan worden aangepakt.

Daar weten de beheerders in Amsterdam alles van. Alleen al in de binnenstad is 62 kilometer oude kademuren te vinden. Op vier locaties in het Amsterdamse centrum zijn acute problemen. Zo buikte de muur langs de Keizersgracht dusdanig uit dat duikers de fundering moesten bestuderen. Wat bleek? De houten palen waren gebroken. „We hebben vast bomen weggehaald. Die zijn belastend voor de muren. Als het niet anders kan, verwijderen we die," weet beheerder [redacted].

Want vervangen gaat zo maar niet. Amsterdam volgt ingrijpende procedures. Zo moeten bewoners de woningen met slechte funderingen opknappen voordat het herstel van de kademuur kan beginnen. Dat duurt soms jaren. „Het is natuurlijk geen leuk bericht voor pandeigenaren," aldus [redacted] die de vernieuwingsprojecten leidt.

Scheuren

Soms komt de ingreep te laat. In Utrecht stortte afgelopen oktober 30 meter van de Bemuurde Weerd plotseling in elkaar. Een aanhangwagen van bouwvakkers bleef ternauwernood op het droge. Uit een rapport van 2009 bleek al dat een groot deel van de muren in het Utrechtse centrum slecht of matig was. De houten fundering rotte weg, waardoor

Veel kades verkeren in beroerde staat

Het AD onderzocht hoe het gesteld is met de kades in dertien gemeenten met een historische binnenstad. Hiernaast de bevindingen.

AMSTERDAM
35x slecht
4x acute problemen:
Singel, Keizersgracht, Recht Boomsloot, Herengracht. Bomen zijn al gekapt om de muur te ontlasten

DELFT
3x slecht
85x matig
1x redelijk
122x goed
Kademuur bij het Achterom verzakt door bouwwerkzaamheden

DEN BOSCH
4x binnen 2 jaar onderhoud
36x 2-5 jaar
37x 5-10 jaar
11x 10-20 jaar

DEN HAAG
2x slecht (zijn versterkt)
27x matig
5x redelijk
127x goed
Conradkade en Koningingracht moeten vervangen, door komst zware randstadrail

DORDRECHT
1x slecht
4x matig
7x redelijk
14x goed
Controleerde op de dag voor de landelijke intocht van Sinterklaas in november 2011 de kademuren langs de route.

GRONINGEN
17x slecht
54x matig
127x redelijk
234x goed